

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)
SSN Anna Dziergawka (sprawozdawca)
SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie K. K. ,
skazanej za czyn z art. 209 § 1a k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
na posiedzeniu w dniu 17 września 2025 r.,
kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść
od wyroku Sądu Rejonowego w Radomiu,
z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt II K 1312/21

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umarza postępowanie w sprawie;**
- 2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

Anna Dziergawka

Dariusz Kala

Paweł Kołodziejski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Radomiu wyrokiem z dnia 1 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt II KK 1312/21 uznał oskarżoną K. K. za winną popełnienia zarzucanego jej czynu, polegającego na tym, że w okresie od 6 listopada 2018 r. do 23 marca 2020 r. w m.

A., pow. R., woj. [...] uchylała się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz córki M. W. określonego co do wysokości 250 złotych miesięcznie wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomiu III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 8 marca 2013 roku sygn. akt III RC [...], gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych narażając ją tym na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. czynu z art. 209 § 1a k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1, 1a pkt 1 i § 2 k.k., art. 35 § 1 k.k. wymierzył jej karę 10 (dziesięciu) miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 (dwudziestu pięciu) godzin w stosunku miesięcznym. Ponadto sąd na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżoną do systematycznego łżenia na utrzymanie córki M. W. (pkt II wyroku) oraz zwolnił ją w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych (pkt III wyroku).

Wyrok ten, niezaskarżony przez żadną ze stron, uprawomocnił się z dniem 17 lipca 2021 r.

Kasację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na wydaniu wobec K. K. wyroku w postępowaniu nakazowym, mimo iż okoliczności popełnienia opisanego w akcie oskarżenia czynu z art. 209 § 1a k.k. i wina oskarżonej, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości, co skutkowało skazaniem K. K. wyrokiem z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt II K 1312/21, za czyn z art. 209 § 1a k.k., popełniony w okresie od 6 listopada 2018 r. do 23 marca 2020 r., podczas gdy za tożsamy występki, popełniony na szkodę tej samej małoletniej pokrzywdzonej, zawierający się w granicach czasowych od 1 września 2013 r. do 31 lipca 2020 r., K. K. została już uprzednio prawomocnie skazana wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 22 września 2020 r. w sprawie o sygn. akt II K 1772/20, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego w całości i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co pozwala na jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. W przedmiotowej sprawie wystąpiła bowiem wskazywana w kasacji bezwzględna przyczyna odwoławcza.

Sąd Rejonowy w Radomiu wyrokiem nakazowym z dnia 1 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt II K 1312/21, uznał K. K. za winną tego, że w okresie od 6 listopada 2018 roku do 23 marca 2020 roku w miejscowości A., pow. R., woj. [...] uchylała się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz córki M. W. określonego co do wysokości 250 złotych miesięcznie wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 8 marca 2013 r. o sygn. akt [...], gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, narażając ją tym samym na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. czynu z art. 209 § 1a k.k., za co na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1, § 1a pkt 1 i § 2 k.k., art. 35 § 1 k.k. wymierzył jej karę 10 (dziesięciu) miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 (dwudziestu pięciu) godzin w stosunku miesięcznym oraz zobowiązał oskarżoną do systematycznego łżenia na utrzymanie córki M. W. .

Ten sam Sąd Rejonowy w Radomiu, wcześniejszym wyrokiem z dnia 22 września 2020 r., sygn. akt II K 1772/20 uznał K. K. za winną tego, że w okresie od 1 września 2013 roku do 31 lipca 2020 roku w R., woj. [...] uchylała się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz córki M. W. określonego co do wysokości 250 złotych, ugodą z dnia 8 marca 2013 roku sygn. akt III RC 1076/12, zawartą przed Sądem Rejonowym w Radomiu, wskutek czego powstały zaległości, których łączna wysokość stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, czym naraził uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. czynu z art. 209 § 1a k.k., za co na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1, § 1a pkt 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. wymierzył jej karę 1 (jednego) roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 (dwudziestu pięciu) godzin w

stosunku miesięcznym oraz zobowiązał oskarżoną do systematycznego łożenia na utrzymanie córki M. W..

Analiza powyższych wyroków wskazuje, że oba dotyczą przestępstwa niealimentacji, popełnionego przez K. K. na szkodę córki M. W.. Pierwszy z tych wyroków z dnia 1 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt II K 1312/21, obejmuje okres od 6 listopada 2018 roku do 23 marca 2020 roku, zaś drugi wyrok z dnia 22 września 2020 r., w sprawie o sygn. akt II K 1772/20 w dniu, obejmuje okres od 1 września 2013 roku do 31 lipca 2020 roku.

Porównanie obu tych wyroków prowadzi do jednoznacznego wniosku, że okres uchylania się od świadczeń alimentacyjnych, przypisany K. K. na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 1 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt II K 1312/21, został już w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej wcześniej i prawomocnie zakończonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 22 września 2020 r., w sprawie o sygn. akt II K 1772/20.

Uwzględniając zatem powyższe stwierdzić trzeba, że w odniesieniu do czynu, za który K. K. została skazana wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt II K 1312/21, zachodzi przeszkoda procesowa z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., w postaci powagi rzeczy osądzonej, albowiem okres popełnienia tego czynu został w całości objęty prawomocnym skazaniem w sprawie rozpoznawanej wcześniej i zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 22 września 2020 r., w sprawie o sygn. akt II K 1772/20.

Z utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że w przypadku przestępstw niealimentacji, które należą do kategorii tzw. przestępstw zbiorowych, sformułowana w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. przeszkoda procesowa w postaci *rei iudicatae* może zachodzić wyłącznie wówczas, gdy okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych, ustalone w kolejno rozpoznawanych sprawach, są identyczne i pokrywają się ze sobą, lub gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończonej (zob. wyrok SN z dnia 25 października 2016 r., IV KK 338/16; wyrok SN z dnia 26 września 2007 r., III KK 260/07; wyrok SN z dnia 17 listopada 2004 r., V KK 272/04; wyrok SN z dnia 9 sierpnia 2017 r., II KK 222/17).

Niewątpliwie z taką sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie, w której wyrok Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt II K 1312/21, dotyczy tego samego czynu tej samej osoby, gdzie postępowanie zostało już prawomocnie zakończone na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 22 września 2020 r., sygn. akt II K 1772/20. Powyższe oznacza, że zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt II K 1312/21 obciążony jest bezwzględną przyczyną odwoławczą wyrażoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., z uwagi na zaistnienie negatywnej przesłanki procesowej w postaci stanu rzeczy osądzonej (*res iudicata*), przewidzianej w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Mając na uwadze podniesione powyżej okoliczności, należało uwzględnić kasację jako oczywiście zasadną, uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie w sprawie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. i art. 638 k.p.k.

[J.J.]

[r.g.]

Anna Dziergawka

Dariusz Kala

Paweł Kołodziejski